

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kéziratok visszaadására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 15.

10⁰-os adóemelés.

Nagyvárad város pénzügyi helyzete az utóbbi években ha nem is volt valami rózsás, de a főszámvevőnek sikerült mindig úgy összeállítani a zárószámadásokat, hogy az deficitet ne mutasson, hanem néhány ezer korona pénzügyi maradványt tüntessen fel. Aki ösmeri az ilyen zárószámadások összeállításának a titkát, jól tudja, hogy mesterségesen is mennyire lehet a helyzetet kedvezőbbé alakítani s ezáltal a zárószámadásokat is tetszetősebb színben feltüntetni, habár csak ideig-óráig, mert a város pénzügyi állapota előbb-utóbb megmutatja magát teljes valóságában.

A város főszámvevőjét nem okoljuk ezért, mert pár év óta szánálni akarta ezt a tarthatatlan állapotot az által, hogy a költségvetésekbe megfelelően nagyobb összegeket iktatott be, természetesen közköltő felemeléssel. A törvényhatóság azonban mindig igyekezett a közköltő emelést elkerülni s hogy ezt elérje, a költségvetés kiadási tételeit csökkentette, a bevételekét pedig felemelte, mert nem tartotta megengedhetőnek, hogy a polgárságot újabb terhekkel sújtsák, éppen a mostani sanyaru időben, a midőn a megélhetés hallatlan megdrágulása mellett az ipar és

kereskedelem pang. Nagyvárad város közköltőjét pedig az ingatlanok tulajdonosai és iparosok és kereskedők fizetik, míg a hivatalnokok, akiknek bár szintén sanyaru a helyzetük, de mégis a biztos bevételeikre feltétlenül számíthatnak, — egyáltalán nem járulnak a város fentartásához, amennyiben községi adót nem fizetnek

A jövő évi költségvetést most állította össze a város főszámvevője, az utolsó simításokat végzi még rajta s azután különböző szakbizottságok retortáin keresztül a közgyűlés elé kerül.

Mint értesülünk, a főszámvevő a város jövő évi költségvetését akként állította össze ezuttal is, hogy közköltő emeléssel fedezi csak a bevétel a kiadást; csak hogy ezuttal nem 2—5%, hanem 10—12%-os pótdóemelést proponál a főszámvevő.

Ilyen óriási megterhelést pedig a város polgársága nem bír meg.

Az iparos és kereskedő adója és ennek minden pótléka úgy is horribilisan emelkedett az által, hogy a pénzügyigazgatóság a legutóbbi adókiutetésnél 20—50, sőt egyik-másiknak még több százalékkal emelte az általános jövedelmi adóját.

Az ingatlanok sem bírják meg az adóemelést, mert már is agyon vannak nyomva a közterhekkel. Az ingatlanoknál csak a házak jöhetnek szóba, mert Nagyváradnak a hegyen kívül alig van

földje. A házak mai közterheinek illusztrálására álljon itt egy példa.

Ha alapul veszünk egy olyan házat, amelynek évi nyers bérjévédelme 1000 korona, a tulajdonos ezután fizet:

állami házbéradót	150 K — f.
ált. jöv. pótdót	15 » — »
városi adót (37%)	55 » 50 »
iskolai adót (5%)	7 » 50 »
iparisk. adót (2%)	3 » — »
óvodai adót (3%)	4 » 50 »
utadót (10%)	15 » — »
orsz. betegápol. adót (5%)	5 » 50 »
vizdíjat (20%)*	30 » — »
összesen	288 K — f.

Ezenkívül még tetemes összeget emészt fel a jókarbantartás, kéményseprés, szemét és fekália kihordás, tüzbiztosítás.

Ha figyelembe vesszük továbbá, hogy a legtöbb ház, sajnos, jelzálogkölcsonnel van terhelve, amely után tetemes kamatot kell fizetni, valamint ha számításba vesszük azt is, hogy a csatornázás révén már a közeljövőben újabb tetemes teher hárul a házakra, könnyű belátni, miszerint olyan nagy városi adóemelésbe nem mehet bele a törvényhatósági bizottság, amilyent, hir szerint, a főszámvevő javasol.

A városi tanácsnak utat és módot kell találni, hogy addig is mig az állam

* A vizdíj a nyers házbér 3%, ami megfelel az állami adó 20%-ának.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy kellemetlen éj.

Irta: Lukács Géza.

Egy vakító villanás után hatalmas dördülés, — mely a földet látszott alattunk megintgatni. Lovaim megtorpanva égnek ágaskodtak, a következő villanásnál azonban annál nagyobb erővel rugaszkodtak bele a hámba és megvaldva rohantak bele a sötétségbe, megfélemlésük egyesült erővel sem sikerült.

Közben megnyitk az ég csatornái s egy hatalmas zápor zudult nyakunkba. Pár perc múlva bőrig ázva gubbasztottunk az őrtől rohanásban ide-oda támolygó bricskában.

Lelkünket Istennek ajánlva, őrtől hajsza után is csurron vizesen értünk Hamos talvára.

— Hajts a nagyvendéglőbe — utasítám kocsisomat, — mert ebben az itélet-időben csak nem mehetünk tovább.

A nagyvendéglő azonban számomra kicsinek bizonyult, amennyiben az elősiető ven-

déglős, sajnálkozva közölte velem, hogy a bemenekülő utasok már az utolsó szobát is lefoglalták. Azzal vigasztalt meg, hogy a vendégek eltávozására után az étteremben vetet részemre ágyat, addig is átengedte saját szobáját, hogy ruhát válthassak.

A nagy étterem egyszersmind casinos is volt s ott találtam a mezővároska egész intelligenciáját a kártyasztalok mellett, őblös pipáikból bodor füstfelhőket fujva.

Alig helyezkedtem el egyik asztalnál, midőn az áthatolhatatlan füstfellegekből egy alak bontakozott ki s benne egy ismerősömet fedeztem fel. Kezét nyujtva kérdé:

— Hát magát mitéle forgószél sodorta ide ebbe az Istentől elrugaszkodott fészékbe?

Elmondtam bajomat, mire felajánlotta vendégszerető házat. Partiját befejezve, rágyújtott egy ménekő nagy lámpásra és nyomban el is indultunk.

Alig értünk a szabadba, egy szélroham el-fújta a lámpást és vak sötétségben voltunk,

mert az utcák világítását itt még erkölcsstelen dolognak tartották.

Nem maradt tehát egyéb hátra, mint házigazdám szárnyas köpenyének gallérjába kapaszkodva, a bokáig érő sárban és pocsolyákon keresztül — utána cammogni. Utközben mentegette magát, hogy nem tud úgy elhelyezni, mint szeretne, mert házápak emeleti része javítás alatt van, ajtók, ablakok mind ki vannak bontva s ők is a földszintre szorultak, de majd csak talál valami száraz helyet.

Most ismét egyet villant s egy kastélyforma, négy tornyu épületet pillantottam meg, melynek emeleti ablakai csakugyan üresen tántogtak felém.

Valóságos elhagyott bagolyvárnak látszott, melynek szélkakasai kísértetiesen nyikorogtak.

Egyszerre úgy éreztem, hogy mélyebb vízbe hatolunk s a víz loccsanását is hallani lehetett, eközben fületem két csattanás ütötte meg, mint mikor egy pisztoly sárkányát feszítik fel s egy ismételt villanásnál batározottan kivehettem, hogy házigazdám előrenyujtott kezében forgó-

Sz. Kocsis János

katonai és polgári szabó, Rákóczy-ut Orsolya apácák
zárdája alatt. 230

Tisztelettel értesitem a nagyedemű uri közönséget, hogy megérkeztek a legszebb őszi ujdonságok, amik csak szövetekben kigondolhatók; nálam készülnek a legszebb és legjobb egyenruhák, ugyszintén polgári öltönyök igen sikkes szabással egyszersmind üzletben készülnek uri alsó kelengyék a legfinomabb köpper rumburzi és angol zefirekből mérték szerint bámulatos pontossággal.

Kiváló tisztelettel

Sz. Kocsis János.

valamiképen elegendő lesz a városok jogos és igazságos kérésének és az állami teendőik végzéseért megfelelő rekompenzációt nyújt a városnak, — a kiadások csökkentésével és a bevételek fokozásával rendezze a város ügyeit, mert még ha ily rohamosan emelkednek az ingatlanok terhei, csakugyan odajutunk, hogy a tulajdonos alig lesz egyéb, mint házmestere a házában, a mai házbéradó rendszer mellett.

Némi, csekélyebb városi adó emeléséről talán lehet szó, de 10—12%-os emelésbe nem mehet bele a törvényhatóság. Annyit elvárhat a polgárság a képviselőitől, hogy az ilyen veszedelemtől megóvja.

A király állapota.

A király állapotáról ma már kedvezőbb híreket kaptunk, bár az aggodalom teljesen nem szűnhet meg, tekintve a király előrehaladott korát és azt, hogy a láz a szív működését nagyon kimerítheti. Eddig úgy látszik az az egy bizonyos, hogy a király betegsége, mely nem mai keletű, még a legkedvezőbb esetben is hosszas lefolyású lesz. Ez a körülmény pedig tekintve a politikában homloktérbe került fontos javaslatokat, a kormányok munkálkodását fogja erősen befolyásolni.

Ujabb távirataink a király állapotáról a következők:

Budapest, okt. 15.

Félhivatalosan jelentik, hogy a király az éjszakát nyugodtabban töltötte, mint az előző éjszakát. Álmat a köhögés csak ritkán zavarta. A király ma reggel teljesen lázmentes volt; a katarrus szűnőfélben van.

Bécs, okt. 15.

Reggel 9 órakor jelentik a király állapotáról: Az éj meglehetősen nyugodtan telt el

és kevésbé zavarta a köhögés, mint eddig. A királynak ma reggel nem volt láza, a hurut azonban nem változott.

A király reggel 5 órakor kelt fel, megreggelizet és azután dolgozó asztalához ült, mialatt szellőztetés végett kinyitották a hálószobája ablakait.

Bécs, október 15.

Báró Aehrenthal külügyminiszter a délelőtti órákban lakásáról a schönbrunni kastélyba hajtatott. A külügyminiszter megjelent gróf Paar főhadsegéd lakosztályában, ahol körülbelül tíz percig időzött.

Bécs, okt. 15.

A tőzsde arra a hirre, hogy a király jobban van, javult.

A király kissé fáradtnak látszott, mi valószínűleg annak a következtetése, hogy tegnap kelleténél többet dolgozott. Ma délelőtt ámbár fáradt volt, meghallgatta Paar grófot, Bolfras bárót és Schiese lovag előterjesztéseit, ezenkívül háromnegyed órai kihallgatáson fogadta Daruváry udvari tanácsost, aki valószínűleg a kiegyezésről tett ő Felségének jelentést. Ma délelőtt megjelent Schönbrunnban Ferenc Salvator főherceg és Kerzl udvari orvossal fél óráig beszélgetett.

Bécs, október 15.

A király jobban van, de ugyan ebből a forrásból az hírlik, hogy ebben a pillanatban még nem lehet határozott fordulat kezdetéről beszélni. Mindenesetre örvendetes jelenség, hogy nincsen láza. Abból, hogy a köhögés oly erős, nem kell következtetni a hurutos jelenségek terjedését, vagy a betegség tovább terjedését. A király ma reggel ötödfél órakor hidegvizes ruhában göngyölgette magát s azután újra lefeküdt.

Bécs, október 15.

Délelőtt 11 órakor a király környezetéből jelentik: Éjjeli álmat a köhögés zavarta meg.

Láza nem volt. Ma d. e. 10 órakor emelkedett a hőmérséklet. Keczl orvos konstatálta, hogy a hurutos jelenségek nem változtak meg, de a köpet meglehetősen meglazult és bőségesebb lett.

Budapest, okt. 15.

Neuscher tanár a király betegségét katarusos alapon kifejlődött tüdőgyulladásnak diagnosztizálta. A gyulladás a jobb tüdő szárnyat támadta meg, mindamellett a kór nem tartozik a súlyosabb természetű betegségek közé. Neuscher a király betegségét, mely már nem mai keletű, hosszas lefolyásúnak tartja. Veszedelem azáltal támadhat, hogy a folytonos láz a szívet kimeríti. A király tudvalevőleg egész életében erős dohányos volt, a nikotin pedig gyengítőleg hat a szívre. Ennek következtében a királynál esetleg a szív okozhat komplikációkat tekintettel az uralkodó előrehaladott korára is.

Budapest, okt. 15.

Bécsből jelentik: A Deutsches Volksblatt mai számában azt a kijelentést teszi, hogy a király tegnapi állapota nem volt kedvező. A királyt különösen a délelőtti folyamán sűrűn gyötörték erős köhögési rohamok, a láza sem szűnt meg, bár elismeri, hogy a hurut már oldódik.

A Népinevelési egyesület szabad liceuma.

A Bihar megyei népinevelési egyesület júniusi közgyűlésén dr Kováts S. János, a kereskedelmi iskola érdemes és agilis igazgatója indítványt adott elő a szabad liceum szervezése tárgyában. Az indítvány bizottság elé került s ennek tárgyalásai alapján Kováts az alábbi emlékiratot nyújtotta be a Bihar megyei népinevelő egyesülethez:

A szociális mozgalmak egyik következményeképp kibővült az emberi, természetadta jogok köré. Emez új joga az embernek: a jog a művelődéshez. Amint hogy nem vonhatja senki kétségbe az embernek élethez való jogát, ép-

pisztolyt tart. Láttam továbbá, hogy egy nagy nyitott kapunak tartunk, egy mély pocsolyán keresztül, holott a kapu mellett egy kis ajtó is volt, tehát a vizet elkerülhettük volna.

Meghökkenve, önkéntelenül megállottam, mire házigazdám figyelmeztetett, hogy ha életem kedves, kövessem nyomon őt. Bárha különösnek találtam a dolgot, mégis resteltem elmaradni s a tágas udvaron végighaladva érkezünk a kastély kivilágított csarnokába, hol barátom a pisztoly kakasát ismét lebecsátotta. Látni kérdő tekintetemet, csak annyit mondott, hogy szomorú története van ennek, vacsora után majd elmondja az előzményeket.

A vacsora felséges volt, mindamellett alig vártam a végét, mert égtem a kíváncsiságtól, sejtettem, hogy érdekes történetet fogok hallani.

Végre szivarra gyújtottunk és házigazdám elbeszélte, hogy édesatyja évekkor ezelőtt a kaszinóból hazajövet a kapu melletti kis ajtón jött be az udvarra, abban a pillanatban egy csapással kettéhasították koponyáját. Kétségbe-

esett segélykiáltására kirohantak és vérbe borulva, eszméletlenül ott találták az öreg urat a földön, a gyilkos azonban nyomtalanul eltűnt.

Az öreg ur eszméletét többé nem nyerte vissza, még az éj folyamán kimult anélkül, hogy a gyilkost megnevezhette volna.

Gyanu senkire sem esett, mert atyja valóságos jóltevője volt a népnek, mindenki szerette és tisztelte s így sejtetni sem lehet a gyilkos kilétét. A vizsgálat szintén eredménytelen maradt.

Azon szerencsétlen eset óta sohasem használja a kis bejárat, hanem mindig a kapun jön be a kezében pisztolylyal. A kapunak, — míg ő haza nem jön, mindig tárva-nyitva kell lenni.

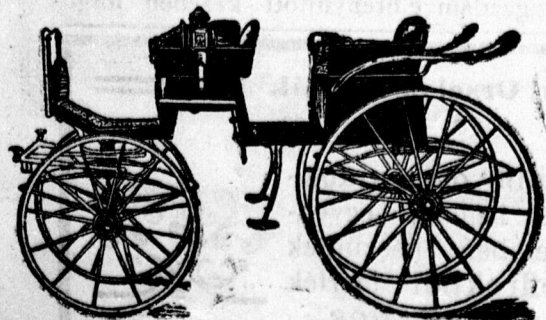
A részleteket elmondotta azután a háziúr sógornöve, — egy igen szép, 17—18 éves kis leány. A többi közt elbeszélte, hogy három héttel az eset után szó esett a cselédség közt, hogy az öreg ur egyik bérest — valami mulasztás miatt — megszidta, hát ha az ütötte le bosszúból. A vizsgálat ezen az alapon újólag folyamatba tetetett, a béres azonban konokul taga-

dott, terhelő bizonyíték ellene nem találtott, miért is a bíróság a szembesítést határozta el, az talán vallomásra bírja, de ez is eredménytelen maradt, az esetet ma is, titok fedi.

Elmondotta azután, hogy mily borzalmas látvány volt, midőn az öreg urat a gyilkosság estéjén behozták. A tárogó nagy seb a fején, baja, szakálla csupa vér, de legborzasztóbb volt, mikor a feloszlásnak indult hullát a sirböltből előhozták szembesítés végett.

Ezek után a hamis kis fruska egyszerre azt kérde, vajjon babonás vagyok-e és hiszek-e a kísértetekben, mire én teljesen immunisnak vallottam magamat. No, ez önre nézve nagy szerencse, mert ön ugyanazon szobában és ágyban fog aludni, ahol az öreg ur lelket kilehelte — máshol jelenleg elhelyezni nem tudjuk — jegyzé meg a kis ördög. Abban a szobában pedig azóta kísértetek járnak s az emberek azt állítják, hogy míg a gyilkos elő nem kerül, az öreg ur lelke nem tud megnyugodni és hazajár.

Es kell lenni valaminek a dologban, mert aki eddig abban a szobában el volt helyezve,

Villanyerőre berendezett kocsigyár Vadász és Grósz Nagyvárad,

Szilágyi Dezső-utca 6.
Helybeli és vidéki TELEFON: 445.

Ajánlják elsőrangú gyártmányu kocsijaikat, melyekből állandóan dus raktárt tartanak 190
Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

oly kétségbevonhatatlan ez a legújabb jogvivőmány is.

Csak hogy minden jog gyakorlásához két tényező szükséges: egyik a jog tudata és gyakorlásának akarása, másik a gyakorolhatóság.

Hiába is hirdetjük a mindenki jogát a művelődéshez, ha vannak, akik nem akarnak hozzájárulni; viszont hiába van meg a műveltség vágya, ha hiányzanak a megszerzés módjai és eszközei.

A művelődés utáni vágy nőttön nő és váltig erősödik. Tanulni és művelődni akar az utolsó szakszervezetbeli munkás is. A munkásszótlanok egyik legsürgettebb kívánsága a nyolcórás szórakozás, amelyen nem holmi tivornyázást értenek hanem mód és alkalomhoz jutást arra, hogy magát kiki művelhesse, elméjét ismeretekkel gazdagítsa, lelkét nemes élvezetekkel finomítsa.

Ha a társadalomnak legutolsó osztálya, a munkásszótlan, élni akar a művelődéshez való jogával, ha egyre erősebben nyilatkozik meg vágya ismeretek szerzése után: akkor a társadalomnak magának kell utat s módot keresnie és találnia arra, hogy megnyissa mindenki számára a művelődés forrásait, amelyekhez szomját oltani járulhasson minden *embertársunk*: akár *szaktárs*, akár nem.

Az aztán, akinek művelt lesz az elméje, nemes a lelke, helyes az ítélőképessége, józan az életfelfogása és világnézete, akinek érdekes és gondolatvilága följebb emelkedik a kenyerére való könyörtelen küzdelem földhöz tapadt nyomoránál; annak, akarva, nem akarva, szétnyílnak ököibe szorított izmos markai, az tud és szeret élni szabadságával, nem csak követel jogokat, amelyekhez jussa van, hanem tud is velők úgy élni, ahogy az emberiség közös érdeke követeli.

Ami érdeke és kötelessége a társadalomnak, az érdeke és kötelessége az államnak is, a nemzetnek is.

Mitől függ a nemzetek ereje és nagysága? Rég hirdette a nagy Szécsényi, de mint a magyar nemzet Hasszandrája, meghallgatatlan

az még mind megugrott onnét éjjel és rémes dolgokat beszélt.

— Nohát, akkor én leszek az első, aki nem fog megugrani és biztosítottam, hogy egész reggelig nyugodtan fogok horkolni az ágyban. Ő azonban incselkedett, hogy az én bátorságom is csütörtök: fog mondani és elődjem sorsára jutok, mire én fogadást ajánlottam, ha én leszek a vesztes, akkor az én kontómra egy nagy oszonnát csapunk a cukrászdába, ha pedig kiállok a tűzpróbát, akkor kapok tőle egy csókot. Eleinte habozott, de azután parolát adott s miután szerinte biztos volt, hogy nyertes lesz, csak azt kötötte ki, hogy az oszonnánál ribizli fagyalt is legyen.

Ejtél közeledett, mikor visszavonultunk s a csucsives bolthajtásu nagy kőtáblákkal kirakott folyosókon és csarnokon áthaladva szobámba vonultam.

Nem mondhatom, hogy ezen ódon, önyi vastag falu, hajdani rablólovag-várban valami otthoniasan éreztem volna magamat. Midőn pedig szobámat szemügyre vettem, szinte indokoltan találtam, hogy innét mindenki megszökik. Óriási nagy terem, minden sarokban egy egy fegyver-állvány régi, rozsdás fegyverzettel, a falakon magas időbarnította tölgyfaburkolat, melyen ott lógtak a buzogányos zord arcu és csipke főkötős örök képei, melyek csodálkozva meresztették reám szemüket, leggyanusabb volt azonban a mennyezetes ágy, melyben az öreg ur az utolsó s usszantotta.

Feltűnt végül egyik sarokban egy erősen megpántolt kis tölgyfa-ajtó, azon bevilágítva, onnét egy csigalépcső vitt fel a sötétségbe. Ezt azonnal jól elzártam, azután végigkopogtattam a fal burkolatát, vajjon nincs-e valahol egy titkos ajtó, bevilágítottam az ágy alá és a kandallóba, mert huncutság is lehetett a dologban — de nem találtam semmi nyitást.

(Vége következik.)

maradt mind máig az ő szózata. »Mit akarunk? kérdezi. A polgári erényekkel ékeskedő emberek számát szaporítani. E kisebb vagy nagyobb számtól függ nemsokára a nemzet ereje, szabadsága, boldogsága. A civilizáció világa már ég, a t többé nem oltathja el senki... karddal már nem lehet uralkodni, hanem csak erény és kiművelt elme által... Minden ki-fejlődés, erő, előmenetel és szerencsének legmélyebb sarkalja a *kiművelt emberfő*. E szellemi munkához pedig csak a nemzetiség, az anyaföldhöz való vonzalom adta meg az igazi, felbuzdulást, *amely félistenné magasztalhatja a föld porát.*»

A nagyváradi társadalom az alsóbb társadalmi osztályok érdekei iránt eddig sem volt közömbös. Mind jótékonyági, mind közművelődési téren élénk tevékenységet fejtett ki. Csak hogy a közművelődés terén meglehetősen széttagolt volt tevékenysége: nem volt benne sem vezető eszme, sem biztosan s előre megállapított rendszer. Ahány tényszerű kezébe került, annyiféle érdeket és szempontot szolgált. Éppen ennél a széttagoltságánál fogva mutatható től eddig kevés eredményt a nagyváradi szabad tanítás érvényben volt gyakorlata. A tenni és hatni vágyó erők szétforgácsolódását ideje megakasztani. Összpontosításra, egységes szervezésre és vezetésre hivatott tényezőknél kell kezébe venni a dolgot. Erre a feladatra mi volna leghivatottabb és legalkalmasabb, mint a *Biharmegyei Népművelő Egyesület*, mint a melyet neve is, feladata is a népművelésre, vagy népművelésre utal.

Éppen ezért már ez év június havában megtartott közgyűlésen javasoltam, hogy küldene ki a közgyűlés egy szűkebb körű bizottságot, amely a népművelés ügyével behatóan foglalkozva tenne javaslatot, egy új rendkívüli közgyűlés elé terjesztendő a népművelésnek Nagyváradra és egész Biharvármegyére kiterjedő szervezésére.

A bizottság javaslatával elkészült. A legközelebbi közgyűlés feladata lesz meghányingvetni a javaslatot.

A népművelés szervezésének célja volna az eddigi ily irányú működések összpontosítása és egységes irányítása, másrészt a művelődés forrásainak megnyitása és felhasználása mindazok számára, akik az iskolasorból már kinőttek, vagy életviszonyaiknál fogva nem szerezhették meg a szükséges ismereteket. A 16 ik életkortól kezdve a katonasorig a mai iskolába nem járó fiatalság elől el vannak zárva a művelődés forrásai. Egyedüli olvasmánya és ismeretnyújtó eszköze legelőbbjének a két filléres lapok. — Amde ebből édes-kevés valamirevaló ismeretet szerezhettek, olyant, amelyet érdemes volna állandósítani és megőriztetni.

Külföldön erős szervezetük van már a szabadtanítási rendszereknek, holott mi átábotába haladunk. Csak legújabbban, az 1906. évi 103.800. sz. a. kelt kultuszminiszteri rendelet és a t. é. május havában az Orsz. Közoktatásügyi Tanácshoz intézett miniszteri leirat igyekszik nálunk rendet teremteni. Tagadhatalan, hogy siker fog járni a nyomában, ha intencióit nemes szándékkal igyekeznek megvalósítani.

Milyen lehetne a Biharvármegyei Népművelő Egyesület szabad liceumának szervezete? Ezt óhajtom főbb vonásokban ismertetni.

A szabad liceumnak hat szakosztálya volna, u m.

1. irodalmi és szépművészeti,
2. jogi, politikai, közgazdasági és szociális,
3. történelmi és filozófiai,
4. embertani,
5. természettudományi s földrajzi,
6. könyvviteli, matematikai és rajztanítási szakosztálya.

A szakosztályok előadásait úgy tartanák, hogy két-három szakosztályi előadásra lehessen beiratkozni.

A szakosztályi előadásokra csak az járhat, aki magát előjegyeztette, a látogatásra igazolványt nyert és két korona beiratási díjat fizetett.

Okadatolt esetben az elnökség a két korona díjat el is engedheti.

Az előadások az esti órában tartatnának, amikor az ipari és üzleti munkák befejeződtek, úgy azonban, hogy mélyen ne nyuljon bele az éjszakába.

Az egyes előadások a kitzított tételről ke-rek egészet nyújtanak, vagyis sorozatosak lesznek.

Hogy a szabad liceum kevés költséggel is értékes ismereteket nyújthasson, felhasználja az »Uránia Magyar Tudományos Egyesület« készítette felolvasásokat és a hozzátartozó vetítőképeket.

Az irodalmi és szépművészeti szakosztály előadásainak tárgyai: 1. Zrinyi a költő; 2. Katona József élete; 3. Képek Vörösmarty életéből; 4. Petőfi Sándor; 5. Képek Shakespere életéből; 6. Madách életéből; 7. A magyar föld zenéje. Kivülök helybeli szakemberek előadásai.

A jogi, politikai, közgazdasági és szociális szakosztály előadásai: 1. Az államháztartás; 2. A nemzet gazdálkodása I. II. III. 3. A hadsereg és honvédség; 4. Az emberi jogok köre; 5. A szocializmus modern világításban; 6. A gyümölcs műveléséről és értékesítéséről; 7. Az állattenyésztés; 8. Házi állataink egészségéről; 9. A tejgazdaság.

A történelmi és filozófiai szakosztály előadásai: 1. Babilon és Biblia. 2. Pompei és Biblia. 3. A honfoglalás kora. 4. Az Arpád-házi első királyaink. 5. Szt. László és utódai. A tatárjárás és az Arpád-ház. Az Onjouk és utódai. 8. A Hunyadiak kora. 9. A nemzeti súlyedés kora. 10. Erdély története. 11. A kurucok. 12. A nőkirály és gyermeke. 13. A francia társadalom és a reakció kora. 14. Az új Magyarország. 15. Az 1848—49-iki szabadságharc. 16. A magyar alkotmány helyreállítása.

Az embertani szakosztály előadásai: 1. Az ősember élete. 2. Az emberi test szerkezete. 3. A beteg test. 4. A tüdővész. 5. Az alkohol. 6. Gyermekepolás és gyermekvédelem. 7. Az első segély. 8. Hogyan élünk, észlelünk és mozgunk? I. II. III. 9. Hazai gyógyfürdőink I. II.

A természettudományi és földrajzi szakosztály előadásai: 1. Budapest. 2. Fiume. 3. Debrecen. 4. A románok. 5. A magas Tára és környéke. 6. Az Alduna. 7. A Tisza. 8. A Balaton. 9. A Vág völgye. 10. Az Alpesebben és a Rajna völgyén. 11. Délnémet nagyvárosok. 12. Középeurópai nagyvárosok. 13. Egyiptom. 14. A keletázsiai világforgalom utvonala. 15. A föld.

A matematikai, könyvviteli és rajztani szakosztályok rendszeres oktatást nyújtanak.

Egy-egy nap egyszerre két előadás lehet más-más szakosztály köréből. Egy előadás tartama rendszeren fél vagy háromnegyed óra.

A szabad liceum rendező-bizottság, illetőleg a Népművelő Egyesület anyagi és erkölcsi támogatást várhat az államtól is, amennyiben egyrészt igen fontos állami feladatot teljesít, másrészt az állam is újabban felkarolta s mindenképen támogatja a népművelés ügyét. De az állami támogatás mellett számíthat a nagyváradi társadalom és a megye támogatására is, hiszen működése körébe belevonja az egész megyét.

Hogy a szabad liceum és a társadalom közt minél szorosabb kapocs jöjjön létre, e végből szükséges volna pártfogó-bizottság szervezése. A pártfogó bizottságban helyet foglalhatna a társadalom minden osztályának képviselője. A képviselők, kiki a maga működése körében, azon igyekezzenek, hogy biztosítsák a szabad liceum harmonikus működését, az előadások gyakorlatiasságát, a kellő látogatást és erkölcsi meg anyagi támogatást.

Elben a bizottságban igen fontos szerephez juthatnának az ipari szakszervezetek vezetői, mert feladatuk volna népszerűvé tenni a szabad liceum intézményét s utbaigazítást nyújthatnának az előadások tárgyára és anyagára nézve.

A bizottság együttvéve pedig gondoskodhatnék az intézmény szabadságáról, függetlenségéről és minden támadás elleni védelemről. Sőt az anyagi ügyek vezetése is a pártfogó bizottságot illetné meg.

Az előadások november 1-étől április vé-

gégig, vagyis félévig tartanának. A szabad liceum semmiféle vizsgálati rendszert nem ismer és képesítő bizonyítványokat nem nyújt; legföljebb azt tanúsíthatja, hogy az illető az előadásokon szorgalmasan részt vett.

Ilyen volna röviden vázolván, a nagyváradi szabad liceum intézménye, iránya és szervezete. A részletek megállapítása a külön bizottságok feladata lesz.

A szabad iskolák a jövő nagy iskolái; s akik létesítésén önzetlenül buzgólkodnak, a haza és nemzet javát nagy mértékben előmozdítják, s akik ellene működnek vagy lekicsinylik, azok rossz hazafiak.

Dr Kováts S. János.

Mikor párbajozhatnak a tiszték.

— A belügyminiszter titkos rendelete. —

A közös hadügyminiszter titkos rendeletet bocsájtott ki, melyben arról rendelkezik, milyen esetben párbajozhatnak a tiszték.

Ha valamelyik mélyen megsérti a társát: — akár szóval, vagy tettel — nem lehet párbajjal elintézni a dolgot. Hadbíróság elé kell terjeszteni.

Aztán így folytatja a rendelet:

«E helyről még hangoztatni kell, hogy a párviadallal való visszaélést éppen a becsületügyek lovagias elintézésének nagybecsülése tiltja, az az elintézés, amely uriembereknek komoly esetekben utolsó eszközül rendelkezésükre áll.»

«A komoly dolognak — a párviadalnak — nem kell és nem szabad kicsinyes esetek befejezésül szolgálnia, oly eseteknek, amelyek jó nevelésű és modern férfiak közt nem egy könnyen fordulhatnak elő. Ha azonban bizonyos körülmények következtében mégis előáll az ilyenfajta eset, úgy akkor kötelessége annak a katonatisztnak, aki jelentéktelen okból sértett és különösen kötelessége az ügyben eljáró megbízottaknak megfontolt módon elejét venni annak, hogy a jelentéktelen ügynek, — amint arra sajnos, már többször volt eset — igen súlyos, esetleg tragikus befejezése legyen.»

Ezután azt hangsúlyozza a rendelet, hogy óvakodjanak a tiszték — könnyelmű, ok nélkül való párbajtól.

A hadügyminiszternek ez a rendelete az első komoly lépés a hadseregnél dühöngő párbajmánia ellen.

A jövő évi virilisek névjegyzéke.

— Egy tarthatatlan határozat. —

Nagyvárad város bíráló választmánya tegnap délután határozott a jövő évi virilisek névjegyzéke ellen beadott felebbezések felett.]

Glac Antal főispán elnöklete alatt Harmathy Károly, Miskolczi Barna, Rádl Ödön és dr Istvánffy István tb. tanácsnok voltak jelen. A névjegyzék ellen 3 felebbezés érkezett be, Pékánovics Imre, Grósz Sándor és dr Perczel Adolf kérvényei.

Pékánovics Imre a Biharmegyei Takarékpénztártól mint igazgatósági tag nyer jutalékot s az ez után fizetett adó betudását is kérte. Ez összeg 710 korona, mely által az adója 1800 koronára rug. A bíráló választmány a kérelmet teljesítette s Pékánovics Imrét bevette a névjegyzékbe, a 39-ik helyre.

Grósz Sándor gyógyszerész a Réti Takarékpénztártól huzott jutaléka utáni adó beszámítását kérte s egyúttal összes adójának kétszeres számítását. A választmány elfogadta az indokot s az 59. helyre beiktatta Grósz Sándort a virilisek közé.

Legérdekesebb azonban a 3-ik eset. Dr

Perczel Adolf ügyvédnek az adóhivatal a neje háza után kivetett adót is kimutatta. Az igazoló választmány azonban csak a saját adóját számította kétszeresen, a neje tulajdonában levő ház utáni adót pedig csak egyszeresen számította s így Perczel Adolf nem jött be a virilisek közé. Ez ellen felebbezett s kérte a felesége adójának a kétszeres számítását is.

A bíráló választmányban a nézetek eltértek, de a többség tekintettel arra, hogy az adókönyv, a házbérbjövédemi iv és a házadó kivetési lajstrommal igazolva van (?) hogy a kérdéses adó az ő nevére van kivetve s ő fizeti, nem vette figyelembe azt, hogy az ingatlan Perczelné nevére van s az ő tulajdona, hanem szorosán a törvény intézkedéseit tekintette, hogy a virilisek névjegyzéke az adóhivatal jegyzéke s az adókönyv után állítandó össze s igazítandó ki, a felebbezésnek helyet adott s Perczel Adolfot az összes adó kétszeres számításával, 1456 korona 80 fillérel a virilisek névjegyzékébe az 57. helyre felvette.

A három új tag helyett *kimaradtak*: Pékánovics helyett Müller Salamon, Grósz Sándor helyett Kiss Károly és dr Perczel helyett dr Hoványi Gyula.

Ez a határozat azonban homlok egyenest ellenkezik a törvénnyel s így meg nem állhat. A hitestárs adója beszámítható a férj javára, ha az közösen használt ingatlan után van kivetve, de ezt a kedvezményt absurdum még azzal is tetézní, hogy kétszeresen számítsák a kedvezményként vett adót.

Az az indoklás, hogy az adóhivatal egyúttal mutatta ki, vagy az ő nevére vette a neje adóját is, törvénytelen, szabálytalan, tehát a szabálytalanságot helyre kell hozni, ki kell igazítani, nem újabb törvénytelenességgel tetézní.

A dolog bizonyára felebbezés alá kerül s a közigazgatási bíróság megfelelő elbánásban részesíti.

Tüntetések a budapesti tudomány egyetemen.

A hazafias és szocialista diákok harca.

A pécsi szabadtanítási kongresszus óta, a hol a nemzetközi »mi tudósok« hirhede vezére, Pikler Gyula [oly szegyenletes szerepet vitt a budapesti tudomány egyetemen napirinden vannak a tüntetések. A hazafias és keresztény hallgatók Apponyi és Prohászka éltetésével adnak kifejezést a kultuszminiszter és a lánglelkű székesfejérvári püspök iránti ragaszkodásuknak és szeretetüknek, míg a szocialista érzelmi hallgatók nem telnek el Pihler Gyula éltetésével.

A tüntetések révén már tegnap összeültetésre került a sor Pikler előadása alatt a hazafias és szocialista hallgatók között, amelyek ma is beves folytatása volt.

Mint fővárosi tudósítónk jelenti, ma délután hatod fél órára zsufolásig megtöltötték a szocialisták, kik között több volt a henteslegény, mint a hallgató, a tudomány egyetemnek azt a tantermét, melyben Pikler Gyula szakta előadásait tartani.

A hazafias hallgatók csak itt-ott alkottak kisebb csoportokat a tágas előadó-szobában. A szocialista vezetők kiadták a jelszót, hogy Pikler tanár belépésekor legyenek csendben, hogy így megtudják kik az abugulók, kiket kell tehát megverniök.

Mikor Pikler a terembe lépett, a hátulsó padokba szorult hazafias érzelmi hallgatók ültetni kezdték Apponyit és Prohászka; a szocialisták érezve számteli többségüket a teremben, mert a hazafias és keresztény érzelmi

ifjak zöme a folyosón rekedt, bottal az 50—60 főnyi hazafias és keresztény hallgatóságra támadtak és ütlegelni kezdték, sőt a verekedési kedvük annyira eltajult, hogy egy halgatót ki-dobtak az utcára az ablakon keresztül.

A hazafias ifjak közül, akiknél revolver volt, avval védekeztek támadóik ellen és kivonultak a teremből a folyosóra. Benn a teremben ekkor Pikler megkezdte előadását, míg a folyosón tartózkodó hazafias ifjak minden ajtót elálltak, a merre Pikler az előadó teremről távozható volna.

A tudományegyetem falai viszhangoztak a Himnusz, Kossuth-nóta dallamától és »Éljen Apponyi!« »Éljen Prohászka!« kiáltásoktól.

Hat óraker véget ért Pikler előadása. Az előadás után Pikler egy tanári szobába vonult és ott meghúzódott, míg a szocialisták kis csoportokban távoztak az előadói teremről a hazafias hallgatók felemelt botjai alatt. A folyosón néhány szocialista megjegyzéseket tett a hazafias keresztény hallgatókra, ami parázs verekedést provokált, mely azonban hamar véget ért.

A szocialista hallgatók az egyetem előcsarnokában gyűltek össze, hogy megakadályozzák a hazafias keresztény ifjak elvonulását. A Himnusz és Kossuth-nóta erőteljes akkordjait Marseillaise bős ordítása igyekezett túl harsogni. Az előcsarnokban aztán szembe kerültek a szocialisták és keresztényhallgatók. Az összetűközést az ősz rektor megjelenése hártotta el egyelőre, akit az egész ifjuság éljenzéssel fogadott. Mikor azonban a rektor az ifjusághoz intézendő beszédét »Hazafias Ifjak« megszólítással kezdte, a szocialisták egyszerre tiltakozni, tombolni kezdtek és újra belefogtak a Marseillaise éneklésébe.

Az ősz rektor erre eltávozott, mire a hazafias keresztény ifjuság nekitámadt a szocialisták tömegének és kiszorította őket az előcsarnokból, úgy hogy félóra mulva alig 15—20 szocialista védekezett kétségbeesett elszántsággal az egyik sarokban, ahová szorultak. Háromnegyed 7 órára az utolsó szálíg kivertek a szocialistákat az aulából a hazafias ifjak, úgy hogy a harctéren ők maradtak győzedelmesen. A tüntetések híre a rendőrség is kivonult az egyetem tájára, de dolga nem akadt, mert a szocialisták kiverése után a hazafias keresztény ifjak Apponyi és Prohászka lelkes éltetésével rendezavarás nélkül eloszlottak.

UJDONSÁGOK.

* **Esperesi kinevezés.** Rézmann Márton, mezőpederdi plébánost Szemrecsányi püspök kinevezte a bárándi kerület esperesévé, hol eddig is másod esperes volt s mint ilyen érdemeket szerzett a lelkipásztorkodás és tanügy terén.

* **Velencei új plébánosa.** A Gabriely Lajos kanoki kinevezésével megüresedett várad velencei plébániát, mint értesülünk már betöltötte dr. Szemrecsányi Pál megyés püspök, ki egyúttal kegyura is e plébániának. A várad-velencei hívek új plébánossává a püspök Halász Gyula, papnöveldei lelkiigazgatót nevezte ki. Az új plébános aránylag fiatal ember, 38 esztendő, 16 éve szolgálja az egyházmegyét. Zilahon káplánkodott, majd Nagyváradon Sz. József intézeti praefektus lett, tanított a tanítónőképzőben, hitoktató volt a Sz. Vince

intézetben, egy évtized óta pedig az egyházmegye papnövédekének lelkiatyja, gyóntatója, lelki vezére. Alapos készütségű buzgó pap, igen jó szónok, társadalmi tevékenységű ember, kinek működéséhez szép reményeket fűzhetnek hívei és polgártársai. A velencei hívek különben is régóta ismerik, évek óta gyakran hirdette közöttük Isten igéjét. Szerencsés választás, melyhez hisszük, sok áldás fog fűződni.

* Vizvezeték Nagyváradról Debrecenbe. Ez év közepén ifj. Rimanóczy Kálmán építész Nagyvárad városához egy beadványt intézett, amelyben felvetette azt az eszmét, hogy Nagyváradon állítsanak fel egy vízművet, amely Debrecen s közben Berettyó-Ujfalut látná el egészséges ivóvízzel. A beadványra most tette meg *Köszeghy* József főmérnök jelentését. Ebben kijelenti a főmérnök, hogy az eszme technikailag nem ütközik legyőzhetetlen akadályokba, de nagyon sokba kerülne. Különben Debrecen éppen most furat mély kutatást s ezekből akarja ellátni a várost vízzel. Egy cső nem volna elég, tehát 2-ös csövet kellene alkalmazni. Csőrepedés esetén ugyanis 15-16 óráig nem lenne víz, s ezért 2-ös cső kell. Ha pedig kettős csővezeték lesz, már 6.480.000 koronába kerülne az egész mű, tehát egy köbméter víz nem 37 fillér, hanem 58 fillérbe kerülne Debrecennek. Felmerült az a kérdés is, hogy a Körösvölgye kimeríthetetlen-e, amire a főmérnök azt a választ adja, hogy a Körösvölgy éppenséggel nem kimeríthetetlen z addig, míg az altalaj kimerülésének határa meg nem állapított, a vizet idegen területre elvinni ne engedjék.

* Új templom Békéscsabán. Október 11-én kezdték meg az új templom alapjait ásni Békéscsabán. Most kezd mutatkozni, hogy mily nagy és milyen impozáns lesz a két tornyos, három hossz és egy kereszthajós templom. Érdekes volt a régi templom falainak és toronyrészeinek hévérekkel való ledöntése. A magas falak óriási robajjal estek le mindig és megrázkódtatták a környéket. Ezen látványosság számba menő döntéseknek mindig igen nagy nézőközönsége volt, melyet csak az esés után keletkező óriási porfelhő tudott elkergetni. A vállalkozók erősen biznak, hogy a tél előtt lerakják az alapokat.

* Kinevezések. Glac Antal főispán tegnap Petrasovits Lajos jegyzői irnokot a mezőkeresztési anyakönyvi kerületbe, Reményi Ferenc segédjegyzőt az illyei és Ritter Antal gyógyszerészt a köröstarjáni kerületbe anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

* A város egy részének csatornázása. Az általános csatornázás még mindég késik s rövid idő alatt nem is lesz keresztülvive. A város néhány főbb utcájának lakói azonban mielőbb óhajtnak már a csatornát s a közérdek teljesen indokolja óhajuk teljesítését. A városi főmérnök előterjesztést tett, hogy Szilágyi Dezső-, Patak-, Uri-, Szigligeti és Szaniszló-utcák csatornázását az általános csatornázást megelőzőleg már most foganatosítsa Nagyvárad városa. A munkálatok keresztülvitelének semmi technikai akadálya nincs. Már most hirdessék meg a munkálatokra a pályázatot s így tavasszal elkészíthetik a csatornát. A költségeket előlegezzék az utcaburkolatokra felvett 500.000 koronából. Mire a csatornák elkészülnek, a csatornázási szabályrendelet is életbelép s így a háztulajdonosok azonnal fizetik a csatornájárlékot.

* Eljegyzés. Szabó Ilona községi iskolai tanítónét, a kinek tollából lapunk is nem egy

sikerült, kedves tárcát közölt, Szabó Gábor rendőrbiztos bájos leányát eljegyezte *Gebhardt* Domokos, az aradi gazdasági egyesület titkára.

* A tüdőbetegekért. A belügyminiszter ígéretet tett Nagyváradnak, hogy az itt felállítandó tüdővészések szanatoriuma részére évi 30.000 korona segélyt fog nyújtani. A szanatorium kérdése azonban még aligha fog megoldást nyerni a folyó és a következő évben. Jelenleg dispensaire rendszer szerint kezel dr Grósz Menyhért 170 tüdőbeteget. Tekintettel arra, hogy a jelenlegi helység igen szűk, már az orvos tegnap kérelemmel járult a varoshoz, melyben javasolja, hogy a felajánlott 30.000 koronából, mely már 1908-ban 60.000 koronára növekszik, a város dispensaire részére 40.000 koronát kérjen, melyből az intézet részére egy külön épület emeljenek s azt megfelelő szerrekel lássák el.

* Egy urinó halála. Özv. *Holnapi* Mihályné szül. *Stark* Cecília, élete 77. évében Nagyváradon, Sztaroveszky-utcán, a Palkovits-házban elhunyt. Holt tetemét, végakaratahoz képest, Debrecenbe szállították s ott temették el tegnap nagy részvét mellett. — Az elhunyt urinóról a D. U. a következőket írja:

»Debreceni alapítvány Nagyváradnak, Holnapi Mihályné Stark Cecília urnó évtizedekkel előbb települt le Debrecenben. Annyira megkedvelte városunkat, hogy a férje holttestét is idehozatta Vácraól és a róm. kath. temetőben épített sírboltba temettette. Utóbb átköltözött Nagyváradra, ahol most meghalt. A végrendelet értelmében azonban Debrecenben fogják temetni a róm. kath. népiskola udvaráról. A beszentelés után a koporsót átviszik a templomba, ahol végakarata értelmében minden ol-tárnál egyszerre mondanak misét a lelki üdvéért. A vagyont a jótékonyágáról ösmert urasszony a *nagyváradai gyermek-kórházra* hagyományozta.«

* Szüret az elmekórházban. A minden évben szokásos szüret az idén is meg lesz tartva az elmekórházban. A szüret ideje még nincs kitűzve, csak annyi tény, hogy e hét folyamán meg fog történni. A kórházba napoként érkeznek szőlő- és gyümölcs adományok a betegek részére, azonban azok igen kicsi mennyiséget tesznek ki, azért a kórház szívesen veszi ha azok, kiknek módjukban van, adományait minél előbb eljuttatják az intézetbe.

* Sajtóhiba. Tegnap vezércikkünkbe értelemzavaró sajtóhiba csuszott: a második hasáb utolsó sorában *szakosztályt* szedtek *rabszolgák* helyett. A mondat helyesen így szól: »első vértanúink százezrei a munka páriái, a rabszolgák sorából kerültek ki.«

* Téli menetrend a villamosnál. A nagyvárad városi villamos vasut részvénytársaság tegnap értesítette a várost, hogy október 16-ától kezdődőleg a téli menetrendet lépteti életbe. E szerint már ma a Rhédey-kert és a Szent-László tér között nem fog közlekedni a villamos. A Szent-László-térről induló egy kocsis a Rulikovszky-utig fog járni csupán. A többi utakon a közlekedés megmarad.

* Kaszinó Magyarorsékn. Magyarorséknél jelentő tudósítók, hogy ott az intelligencia aszinót alakított. A kaszinónak most volt meg a tisztújító közgyűlése, melyen elnökül *Gaal* István róm. kath. plébánost választották meg. Az új kaszinó november 3-án bált rendez, mely fényes sikerűnek ígérkezik.

* A gyorsvonat elé feküdt. Borzalmas módon végezte ki magát a debreceni határban a 14. és 15. órház közti vonalon *Be-recskai* Márton hajduböszörményi illetőségű, 27 éves majoros. Leteküdt a gyorsvonat elé, mely

nemcsak lefejezte, hanem darabokra is szakgatta. Borzalmas tettét állítólag azért követte el, mert atyja megdorgálta.!

* Megzavart betörő. Tegnap éjjel vizvezeték-utca 26. szám alatt lévő Szondy István házába eddig ismeretlen tettes behatolt. A háznál egy 14 éves tanuló volt csupán, aki a gyanus neszre felébredt s annak eredetét kutatta. A betörő észrevette, hogy valaki jár ott kivülről, megijedt és az ablakon keresztül megszökött.

* Szélhűdés érte. Mint részvétellel értesülünk, *Szmetka* György nemrég arany érdemkeresztel kintüntetett nyug. tanító súlyos betegesen fekszik. Vasárnap délelőtt templomba készült s e közben baloldali szélhűdés érte. Alapota igen súlyos, mivel aggkora nehezen bírja ki az ilyen veszélyes betegséget. A köz-tiszteletben álló férfit betegágyához megérkezett fia *Szmetka* L. Ödön premontrei áldozár, rozsnyói főgimnáziumi igazgató.

* Az októberi nyár. Immár teljes egy hónapja, hogy szép, meleg és napsütéses nyárhoz hasonló ősünk van. Különösen az utolsó napok, amelyeken a késő alkony-órakig a szabadban lehetett tartózkodni, keltek jótékony melegükkel kellemes feltűnést. Ezt a szép időt, ezt az elkésett meleget annak a barometrikus maximumnak köszönhetjük, amely a földgömb keleti részén uralkodik és ott mély gyökereket vert. Minthogy egyelőre lég és időváltozásra nincs kilátás, ennél fogva reményünk van arra, hogy a kályháinkra, amelyeket ebben az évszakban már fűteni szoktunk, ezután sem lesz szükség. Említésre méltó az is, hogy a meteorológiai statisztika szerint a nyárszerű októberi hónapokat enyhe tél követi. Adja Isten, hogy ez a szabály most is bekövetkezzék.

* Halálozás. Dr *Pisky* Imre székelyhidi ügyvéd, élete 56. évében elhunyt. Temetésén a kartársak s a környék intelligenciája vett részt.

* Boku Szevér Romániában. Boku Szevér, a híres román nemzetiségi agitátor megijedve az elkövetett kihágásainak következményeitől, hátat fordított Magyarországnak és működésének színterét hazáját, Romániát választotta ki. A magyarországi szereplése Bokunak a nemzetiségi agitációban nyilvánult meg, mely agitációk miatt a büntető törvénykönyvvel jött összeütközésbe, minek folytán megindult ellene a megtorló eljárások lavínája. A nagyváradai törvényszéken is van egy pár rendezetlen ügye Bokunak, sőt a havi esküdszéki sorrendbe is fel van véve egy. Ezek az eljárások azonban nem fognak közönséges befejezést nyerni, mert Boku Szevér már nincs Magyarországon, hanem Romániába szökött és ott eddigi lázas nyugtalan munkáját nyugodt családi élettel cserélte fel. Ugyanis a román agitátor az idegenben egy dús gazdag bojárnak leányát vette feleségül és most busás jövedelme mellett kiméli magát a rossz jövedelmű agitációktól. Odakint azonban aligha fogja sokáig túrni az egyszerre megváltozott állapotait, hanem ismét felpezsdül benne a lángoló román vér és újra felveszi az agitátorok zászlaját. A romániai szereplése még csak veszedelmesebb lehet elhagyott hazájára nézve, azonban működését, melyet Hungária ellen akar esetleg kifejteni, a hatóság kettőzött figyelemmel fogja kísélni. Bokunak legutolsó nagy működése a belényesi választások alkalmával volt látható leginkább. Ennek a választásnak ugyanis ő volt egyik nagy agitátora.

* Gépkezelők vizsgálja. A gőzgépkezelők és kazánfűtők nagyváradai vizsgáló bizottsága az érdekelteknek ez uton hozza tudomásul, hogy a legközelebbi vizsgáttel folyó

év október hó 20-án a Moskovits Adolf és fiai tulajdonát képező Adria műgőzmalomban — Nagyváradon — fog megtartani. A vizsga reggel 8 órakor veszi kezdetét. Felhívtnak mindazok, kik e vizsgán részt venni óhajtanak, hogy az ez iránybani kérelmet az ehez tartozó mellékletekkel együtt a vizsgatétel napjáig a m. kir. kerületi iparfelügyelőséghez (Nagyvárad Lukács György-utca 13. szám) adják be, esetleg az ez iránybani kérelmek a vizsgatétel napján direkt a vizsgáló bizottságnál is a jelentkezés alkalmával benyújtható. A vizsgáló bizottság elnöke. *Pozsonyi László* m. kir. ker. iparfelügyelő.

* **Uj műsor az Urániában.** Ma este ismét teljesen új műsor lesz az Uránia mozgó-ténykép-színházban. Tizenegy pompás új kép szerepel az új műsorban, amelynek az Alpeselek látkepe, továbbá Birma valóságos ékességei. — Számos bohózat és drámai kép egészíti ki az új műsort, amelynek bizonyára zsúfolt háza lesznek.

* **Adományok a városi árvaház alpra.** Ő felsége negyvenéves koronázási jubileuma alkalmából, a nagyvárad városi árvaházban, 6 Felsőre, továbbá megboldogult Erzsébet királyné nevére elnevezendő két ágyalaptványra adakoztak: gróf Andrassy Gyula 1000, gr. Almásy Imre 50, dr. Adorján Emil 5, Antony Mri 16, Andrányi Károly és fia 10, Amamovics István 2, Andrányi Károly (Arad) 10 br. Ambrózy Gyula 10, gr. Almásy Dénes 200, gr. Almásy Kálmán 100, gr. Apponyi Sándorné 5, dr. Adorján Emilné 5, Aron Salamon 5, Aranyossy József 2, Aulik József 2, Alexander Lajos 2, Aranyi Albert 2, Aruraktár Igazgatóság 5, gr. Batthányi Pál 10, br. Baics Iván 20, Bihar megyei takarékpénztár 25, Bogrnár Sándor 20, Berczely Jenő 10, br. Eurián István 20, dr. gr. Batthányi László és neje 20, Baksay Sándor 10, Babó Zoltánné 4, dr. Brüll Ignác 30, Ifj. Berger Sámuel 20, Balogh Kálmán 2, Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaság 20, báró Biedermann Rezső 100, Barczig Arpad 10, Bunyitay Vince 10, gróf Benyóvszky Mór 10, Balázsházy Olga 5, Balázsházy Bertalané 10, Blaskovits Elemérné 20, báró Baics Péter 20, dr. Berkovics Ferenc 5, Bay Sándor 2, Bügler Jakab 5, Bujanovics Béla 10, dr. Bakats Béla 9, Bérczy Imre 4, Beck Henrik 4, Bügler Vilmos 10, Baranyi Zsigmond 10, Babóvszky Lajos 5, Bozóky Béla és neje 2, Buder Ferencné 10, báró Bohus Zsigmond 20, Bertsey György 12, báró Bornemissza Károly 10, Bige Gyula 2, Bruha Sebestyén 5, Benkő József 10, Barna Jenő 4, Boér Sándor 4, Biscan József gyűjtése 850, Balás György 12, Belényesi vasút igazgatóság 10, dr. Bodó Pál 2, Bihari jegyzői hivatal 5, Csathó Ferenc 20, Csanádi Arthur 5, gróf Csáky Jenő 20, gróf Cziráky Antalné 10, gróf Cziráky Lujza 10, gróf Csáky Lajos 20, dr. Czifra Kálmán gyűjtése 4160, Csapó Dezső és neje 5, gróf Csekonics Pál 10. (Folyt. köv.) A gyűjtővelek beküldését kéri Des. Echerolles Kruspér Sándorné.

* **Birsalma és csemege alma,** kézzel szedett, kapható Vizezeték-utca 19.

KECSKEMÉTI friss befőttek, cukrozott déli gyümölcs, különféle cukorka és mindenemű idej csemege árut friss minőségben **PETROVICS MIHÁLY,** fűszer- és csemege üzletében Nagyvárad, Fő utca kaphatók

TÁVIRATOK.

A Thököly-hamvak Kézmárkon.

Budapest, okt. 15. Kézmárkról jelentik: Wekerle Sándor miniszterelnök utasítására a Thököly-hamvakat, amelyek eddig ideiglenesen az ev. templom kriptájában voltak elhelyezve, véglegesen hozzájuk elhelyezni. E célból az ev. templom mellé díszes kápolnát emeltet a kor-

mány és ebbe helyezi a fejedelem hamvait és szarkofágját. Az új kápolna egyik falába rakják bele azokat a sarköveket, amelyek Ismidben Thököly hamvait fedték. A kápolnára emléktáblát alkalmaznak, amelynek elkészítésével Holló Barnabás szobrászt bízták meg.

Kisiklott expresszvonat.

London, október 15. A Bristolból kiinduló északnyugati expresszvonat Shrewsbury állomás közelében egy kanyarultnál kisiklott. Tizenhat utas meghalt, sokan súlyosan megsebesültek.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora

Szerda: A vig özvegy.

Csütörtök: Bibliás asszony.

Péntek: A vig Nibelungok.

Szombat: Troubadur (az olasz operatársulat első vendégfellépte.)

Vasárnap: Carmen, (az olasz operatársulat második fellépte.)

Hétfő: Durand és Durand

Kedd: Hangverseny, Parasztbecstület, (az olasz operatársulat harmadik fellépte.)

EGYESÜLETEK.

A 48-as népkör gyűlése A nagyvárad 48-as népkör ma (szerdán) este 6 órakor, Szent László tér Zsiga-házban levő helyiségében gyűlést tart, melyre a választmány tagjai ez uton is tisztelettel meghívotnak. *Az elnökség.*

Igazságszolgáltatás.

Nagy Zoltánt elítélték.

— A hollódi katasztrófa a törvényszék előtt. —

Szomoruan emlékeztet még mindenki előtt a belényesi vasút borzalmas katasztrófája, mely a múlt év december hó 2-án 3 derék munkás, családfenntartó férfi halálával és számos súlyos megsebesüléssel végződött. A szerencsétlenség okozója Nagy Zoltán hollódi állomásfőnök volt, aki a letiltó rendelet dacára utnak indította Hollódról a nagyvárad személynvonat. Gondatlansága miatt a büntető bíróság vonta felelősségre.

A nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa tegnap ítélkezett ez ügyben. Ember Géza bíró elnököt, szavazóbírák dr. Vámosy Mihály és Korn Lajos voltak, az ügyézi tisztet dr. Virágh Béla kir. ügyész látta el, a sértetteket dr. Berkovits Bertalan ügyvédjelölt, a vádlottat dr. Poyrnár Szevér ügyvéd képviselte.

A tárgyalás során Nagy Zoltán beismerte, hogy idejében megkapta az értesítést arról, hogy a várad személynvonat és a Belényesről jövő tehervonat Hollódon fognak találkozni, mégis minden intézkedést pontosan akként tett meg, mintha a találkozás szombatságon, vagyis a következő állomáson történt volna. Szándékosan azonban távol állt tőle és mint pontos hivatalnok, gondatlansággal sem vádolható, csupán a hosszú szolgálat folytán előállott teljes kimerültség foszthatta meg annyira emlékezetétől, hogy a felvett módosító rendelkezést elfelejtette.

A nagyvárad kir. törvényszéki oryosszakértők azt a véleményt adták, hogy Nagy Zoltán a

tett elkövetésekor beszámíthatatlan állapotban volt, ennek alapján az ügyészség elejtette a vádat, de a sértettek átvették a vád képviselőt és az igazságügyi orvosi tanács véleményét kérték ki. Az igazságügyi orvosi tanács, mint legtöbb orvosi szaktekintély úgy nyilatkozott, hogy az emlékezet szünetelése elképzelhető ugyan az adott esetben, de beszámíthatatlan állapotról szó sem lehet.

Az orvosi vélemények felolvasása mellett számos tanut hallgattak ki, kiknek vallomása azonban az ügy lényegére döntő adatokat nem tartalmazott.

Dr. Berkovits Bertalan vádbeszédében a btk. 438. §. alapján kérte a vádlott megbüntetését, mert a vádlott mint vasuti hivatalnok szolgálati kötelességének megszegésével okozta a szerencsétlenséget.

Dr. Poyrnár Szevér védő a beszámíthatatlanságot vitatta nagy jogi tudásra valló és hatásonan előadott beszédében.

A bíróság hosszas tanácskozás után *bűnösnek mondta ki* a vádlottat a btk. 438. §-ba ütköző gondatlanságból elkövetett közveszélyű cselekmény vétségében és az enyhítő szakasz alkalmazásával *két havi fogházra és állásának elvesztésére ítélte.*

A pótmagánvádló megnyugodott az ítéletben, a vádlott és védője az elítélés miatt felebbeztek.

Uj alügyész. Ő felsége a magyar király Vattay József verseci járásbírói albirót a nagyvárad kir. ügyészséghez alügyészé nevezte ki. Vattay kinevezésével a király Gáthy Bálint helyét töltötte be, aki tudvalevőleg Debrecenbe került ügyésznek.

Kölcsönös áthelyezés. Bessenyei Elemér Nagyvárad városi és dr. Bárb Pártén nagy-szalontai kir. járásbírói albirákat a magyar király saját kérelmük kölcsönösen áthelyezte.

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter Gärtner Nándor élesdi kir. járásbírói, önálló működési körrel felruházott betétszerkesztési irnokot a tokaji kir. járásbíróshoz mint telekkönyvi hatósághoz rendelve ki.

NYILTTÉR.

Oktatás.

Szülők figyelmébe!

A nagyvárad Középkolai Internátusban gimnáziumi, reál, kereskedelmi és polgári iskolai tanulók mint bejáró növendékek középkolai tanárok vezetése mellett az összes tantárgyakból lelkiismeretesen előkészítettnek.

Tisza Kálmán-tér.

Dénes Pál

internátusi igazgató.

Egész délután elfoglaltság.

A «Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara»
uj székházában

Teleky-utca 11. szám

három szuterén raktárhelyiség kiadó.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kitüntetve I. díj és oklevéllel.

Szikszay József**műhangszerész**

hegedűkészítő specialista.

NAGYVÁRAD,

Nagy-Sándor-utca 1. szám.

Mindennemű hangszerek készítenek és javítanak jutányosan, művészi esen.

Kitűnő német és olasz húrok.

Réz és fa fuvó hangszerek,

Gramophon és harmonium javítás.

Ajánlom hangszereimet az összes tanintézetek fgyelmébe.

A Biharmegyei Takarékpénztár**zálogháza**

e hó folyamán

árverést tart.

Kéretnek a felek a zálogjegyek rendezésére.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

Részvénykicserélési felhívás.

A f. é. május hó 16-ik napján tartott közgyűlésünkön elfogadott és a nagyváradi kir. törvényszéknél bejegyzett alapszabályváltoztatásnak megfelelően, intézetünknek minden 140 firtól szóló részvénye, a tartaléktőkéből vett ráfizetéssel 300 koronára felelt új részvényekkel lesz kicserélendő. Ennélfogva kérjük a t. részvényeseket, hogy a birtokukban levő részvényeket, az összes még le nem járt szelvényekkel együtt f. évi október 15-ik napjáig hozzánk postán bérmentve beküldeni, vagy intézetünk pénztáránál rövid uton beadni sziveskedjenek. A beküldött vagy beérkezett részvényekről elismervényt adunk vagy küldünk, melynek visszaadása ellenében a megfelelő új és a kellő szelvényekkel ellátott részvényeket f. évi december 15-ét követően ki fogjuk szolgáltatni. Ha a részvényes az új részvényeket más névre óhajtja kiállíttatni, mint amelyre régi részvénye szólott, akkor kérjük e kívánságát velünk a részvények beküldésénél darabonként 3 korona 88 fillér átírási költség beszolgáltatása mellett tudatni, mert különben az új részvényt ugyanarra a névre fogjuk kiállítani, mint amely a régi részvényen volt látható.*

Azon részvényeseket, kik a fent hivatott közgyűlésen részvénytőkénk telemelése céljából kibocsátani rendelt új részvényekből jegyeztek, tisztelettel kérjük, hogy szintén f. évi október 15-éig méltóztatassanak minket értesíteni, hogy e részvényeket egyenkint mily névre kívánják kiállíttatni. Ha e határidőig ily értesítést nem kapunk, e részvények a kellő befizetéseket teljesített részvényjegyzők nevére fognak szólni.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- ÉS TERMÉNY-HITELBANK.

* Alapszabály 6. §. A részvények osztatlanok s így a részvény csak egyénnek, bejegyzett cégnek, részvénytársaságnak, egyesületnek, vagy más jogi személynek, esetleg erkölcsi testületnek nevére állhat.

Hirdetmény.

A nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság 1007. szeptember hó 22 én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkáját 1168 darab új 150 kor, n. é. részvény kibocsátása által 225000 koronára

400.200, azaz Négyszázezerkét-száz koronára

emeli fel.

Ezen új 1168 darab részvény kibocsátása a következő feltételek mellett történik: u. m.

1. A régi részvényesek elővételi joggal bírnak minden négy régi részvény után három új részvényre.

2. Az új kibocsátású részvények 150 kor. névértékben bocsátatnak ki.

3. Részvényenkint 2 kor. 64 fillér fizetendő bélyeg és kiállítási díj címén.

4. Az igazgatóságnak jogában áll a régi részvényesek által át nem vett részvényeket szabadkézből 150 kor. kibocsátási árban elhelyezni.

5. Az elővételi jog gyakorlásának, valamint a szabadkézből eladásra kerülő részvények előjegyzésének határideje 1907. október hó 20.

Ezen határidőben a régi és új részvényesek tartoznak:

részvény jegyzése alkalmával darabonként és kikiátási díj fejében 52 kor. 64 fillért. 1907. november hó 20-ig 50 kor. — fillért. 1907. december hó 15 ig 50 kor. — fillért. az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegek után a befizetés napjától 1907 december hó 31-ig 5 százalék tértetik meg.

Az új részvényesek 1908. január hó 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak.

Az új részvény kibocsátási művelet befejeztével az alaptőkét képviselő részvények összetétel után darabszámban és névértékben akkép változtatnak meg, hogy minden két drb. 150—150 kor.-ról szóló részvény egy drb. 300 kor. névértékű új részvennyel cseréltetik ki, úgy hogy azután a 400200 kor. alaptőkét 1334 drb. egyenként 300 koronával teljesen befizetett s névre szóló részvény képviseli.

A véselemes befizetőkre az alapszabályok 2 ik §-a nyer alkalmazást.

Nagyváradi, 1907. szeptember 23-án.

Nagyváradi Hitelbank Részvénytársaság igazgatósága.

Tisztán kezelt, természetes hegyi borok.

Pénzéért!

Mindenki a legjobb fűszer- és csemegeárut kapja nálunk, becsületos és figyelmes kiszolgálás mellett, mit rövid fennállásunk óta is, már sikerült beigazolnunk.

Csak egy próba rendelés feladásával is meggyőződhetik róla bárki is.

Kérjük a n. é. közönség szives pártolását

tisztelettel

Telephon sz. 249. **Mezey János és Társa**

NAGYVÁRAD, Nagyváradi Takarékpénztár épület.

Legfin szalon petroleum 1 lit. I. rendű 16, II. r. 14 kr.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉN SAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉN SAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb iparicélokra mesteresen előállított, össze nem tévesztendő, kevésbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigoruan lelkiismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

F elvilágosítással készségesen szolgál. 248. 1—200.

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. l. fon 18. sz.

Ép most jelent meg !!

Sebő Imre könyv- és papir-kereskedésében

kapható Nagyváradon:

REPERTÓRIUM

Dárday Sándor igazságügyi
törvénytárából
Zsebben hordható Teljes törvénytár egy kötetben.

Az összes fontos törvények gyűjteményes kiadása zsebalaku egy kötetben.

Dárday Sándor: Igazságügyi Törvénytára

A judikaturának feldolgozásával és a jogszolgáltatás adminisztrációjára vonatkozó összes rendeletek anyagának felölelésével oly terjedelmet öltött, hogy irodai használatra ugyan *nélkülözhetlen kézi könyvtárul* szolgál, de *tárgyalások* és *utazások* alkalmával *vide-mecum* gyanánt nem használható. Ezért érezhető szükségét velt kielégíteni a kiadó, amidőn *Dárday Sándor* Igazságügyi törvénytárából oly *repertóriumot* bocsájtott használatra, mely az érvényben lévő törvények teljes szövegére szorítokozik, oly külön e célból készült tipografikus kiállítással, amely lehetővé teszi azt, hogy a gyakorlati életben szükséges törvények kis könyvtár alakjában legyenek összefoglalva és *zsebkönyv* alakjában *vide-mecumot* képező *kézi könyvtárul* legyenek használhatók.

Dárday S. REPERTÓRIUM-a (Kistörvénytár) a köv. törvényeket tartalmazza:

Polgári törvényk. rendtartás.

Sommás eljárás. (1893: XVIII. t.-c.) — (Szabályzat) a lakbér felmondási ügyekben követendő eljárás. A polgári törvényk. rendtartás és sommás eljárás módosítása. (1907. XVII. t.-c.)

A fizetési meghagyásokról. (1893: XIX. törvénycikk.)
Kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról. (1877: XXI. t.-c.)

A végrehajtási eljárásról. (1881: LX. t.-c.) — A bírósági végrehajtásokról. — (Szabályzat) a bírósági végrehajtók díjazása tárgyában.

Az örökösödési eljárásról. (1894: XVI. t.-c.) — (Szabályzat) az örökösödési eljárás végrehajtásáról.

A végrendeletek stb. alakj. kötetéről (1876: XVI t.-c.)

Telekkönyvi rendtartás. — Erdélyi telekkönyvi rendtartás.

A gyámügyről. (1877: XX. t.-c.) — A nők teljeskorúságáról. — Az 1877: XX. t.-c. módosítása és pótlásáról. (1885: VI. t.-c.)

A házassági jogról. (1894: XXXI. t.-c.) — (Bírói szabályzat) a házassági válóperekben követendő eljárásról.

A váltótörvényről. (1876: XXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a váltóügyekben követendő eljárás tárgyában.

Csödttörvény. (1881: XVII. t.-c.)

A kereskedelmi törvény. (1875: XXXVII. t.-c.) — (Szabályzat) a kereskedelmi ügyekben követendő peres és perenkívüli eljárás. — (Szabályzat) a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben követendő eljárás.

Áru- és értéktözsde. — (Szabályzat) a tőzsdei választott bíróságnak eljárási szabályai. — Az ügyvédi munkadíjak. — Árutüzleti szokások. — Hajófuvarozási szokások. — Árutüzleti leszámolórend. — Értéküzleti leszámolás rendje.

Büntetőtörvénykönyv. (1878: V. t.-c.) — A kihágásokról (1879: XL. t.-c.) — Uzsoratorvények. — A büntetőtörvénykönyvek életbeléptetése (1880: XXXVII. t.-c.) — A sajtótörvény (1848: XVIII. t.-c.)

Bűnvádi perrendtartás. (1896: évi XXXIII. t.-c.)

Az esküdtbírókokról. (1897. évi XXXIII. t.-c.) — A bűnvádi perrendtartás életbeléptetése. (1897: XXXIV. t.-c.) — (Szabályzat) a közíg. hatóságok hatáskörébe utalt kihágások eseteiben követendő eljárás.

FÜGGELÉK.

Az osztrák általános polgári törvénykönyv.

Dárday Sándor: Igazságügyi Repertórium

legkényelmesebb kis zsebalakban, a legfinomabb indiai papirosra van nyomva, közel ezer kéthasábos oldal terjedelemtelen öleli fel azt a teljes törvényanyagot, melyre a jogászembernek állandóan szüksége van. Kiállítás tekintetében páratlan a zsebkönyv s valósággal a grafikai ipar remeke.

A mű igen célszerű táskaalakú kötésben, a legfinomabb bőrbe kötve 14 koronaért kapható. — A könyvhöz egy nagyító üveg (lupe) is van mellékelve, mely a szöveg könnyebb olvasására használható